

**2022–2030 M. KAUNO REGIONO PLĖTROS PLANO
PAŽANGOS PRIEMONĖS NR. LT022-01-02-01
„APLINKOS ORO MONITORINGO STIPRINIMAS“
PAGRINDIMO APRAŠAS
2024-06-28 Nr. 6PA-27**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

Regiono plėtros uždavinys (-iai)	Pažangos priemone Nr. LT022-01-02-01 „Aplinkos oro monitoringo stiprinimas“ (toliau – pažangos priemonė) prisidedama prie 2022–2030 m. Kauno regiono plėtros plane (toliau – planas) nustatyto uždavinio Nr. LT022-01-02 „Stiprinti aplinkos oro monitoringą“ įgyvendinimo.
---	---

**II SKYRIUS
SITUACIJOS ANALIZĖ IR SIEKIAMAS POKYTIS**

Pažangos priemone sprendžiama Kauno regione identifikuota problema „Poveikis klimato kaitai ir nepakankamas atsparumas klimato kaitos poveikiui“ ir šalinama priežastis „Nesudaromos sąlygos efektyviam aplinkos oro monitoringo sistemos užtikrinimui“.

Tikslinė grupė – gyventojai, kenčiantys dėl oro taršos. Atsižvelgiant į tai, kad oro taršos poveikį patiria kiekvienas gyventojas, tiksline grupe laikomi visi Kauno regiono gyventojai. Įvertinus demografines tendencijas Kauno regione (informacija pateikiama plano I skyriuje „Regiono plėtros plano teritorinė aprėptis ir regiono esamos situacijos analizė“ aprašant problemą „Neužtikrinama socialinė gerovė ir tolygus užimtumas“) gyventojų skaičius išlieka stabilus ir yra linkęs augti. Darytina prielaida, kad tikslinės grupės poreikiai išliks aktualūs pažangos priemonės įgyvendinimo ir 5 metų po pažangos priemonės įgyvendinimo pabaigos laikotarpiu.

Dalis informacijos pagrindžiančios pažangos priemonės poreikį yra pateikta plano I skyriaus „Regiono plėtros plano teritorinė aprėptis ir regiono esamos situacijos analizė“ dalyje „Kauno regiono esamos situacijos analizė“ aprašant problemą „Poveikis klimato kaitai ir nepakankamas atsparumas klimato kaitos poveikiui“. Žemiau pateikiama kita pažangos priemonės poreikį pagrindžianti informacija.

Oro tarša yra vienas iš didžiausių neigiamą poveikį žmogaus sveikatai ir ekosistemoms turinčių aplinkos veiksnių¹. Aplinkoje aptinkama įvairių aplinkos oro teršalų – kietųjų dalelių KD₁₀ ir KD_{2,5}, azoto dioksido (NO₂), sieros dioksido (SO₂), anglies monoksido (CO), ozono (O₃), benzeno (C₆H₆), Švino (Pb) ir kitų sunkiųjų metalų, policiklinių aromatinių angliavandenilių (tarp jų benzo(a)pireno)². Aplinkos oro teršalų kiekiams įtakos turi kietojo kuro (ypač nekokybiško) deginimas gaminant šiluminę energiją, statybos ir pramonės sektorius, energetikos įmonių ir individualių namų šildymo įrenginių keliami tarša, transporto keliami tarša ir pakeltoji tarša, kuri papildomai padidėja dėl meteorologinių sąlygų, tolimųjų oro teršalų pernašos, kai teršalai atkeliauja iš kitų šalių ar net

¹ Aplinkos apsaugos agentūros apibendrinta Lietuvos aplinkos būklės ir jos pokyčių ataskaita 2022 m. Prieiga internetu: [https://aaa.lrv.lt/uploads/aaa/documents/files/leidinys%20ataskaita_SPAUDA11\(1\).pdf](https://aaa.lrv.lt/uploads/aaa/documents/files/leidinys%20ataskaita_SPAUDA11(1).pdf)

² Aplinkos apsaugos agentūra. Oro kokybė Lietuvoje 2022 m. Prieiga internetu: https://aaa.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2023/10/auG_gXnaYOE.pdf

žemynų, pirotechninių gaminių naudojimas ir pan. Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymas nustato asmenų teises į švarų orą, pareigas saugoti aplinkos orą nuo taršos, susijusios su žmonių veikla ir mažinti jos daromą žalą žmonių sveikatai bei aplinkai. Smulkių kietųjų dalelių $KD_{2,5}$ koncentracija aplinkos ore yra svarbus oro kokybės rodiklis, nes šios dalelės yra pavojingas žmogaus sveikatai teršalas, galintis tapti lėtinių negalavimų, ypač kvėpavimo takų ligų, priežastimi, susilpninti plaučių funkciją, sutrikdyti širdies veiklą ir kt. Kauno regione fiksuotas didžiausias priešlaikinių mirčių skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų Lietuvoje, oro taršos smulkiosiomis kietosiomis dalelėmis $KD_{2,5}$ ir asmenų, susiduriančių su oro ir aplinkos užterštumo, kurį sukelia eismas ar pramonė, problema rodikliai vieni blogiausių šalyje (informacija pateikiama plano I skyriuje „Regiono plėtros plano teritorinė aprėptis ir regiono esamos situacijos analizė“ aprašant problemą „Poveikis klimato kaitai ir nepakankamas atsparumas klimato kaitos poveikiui“).

Lietuvoje valstybiniu lygiu aplinkos orą teršiančių medžiagų stebėseną atlieka Aplinkos apsaugos agentūra. Valstybiniam aplinkos oro monitoringo tinklui priklausančių stacionarių automatinų oro kokybės tyrimų stočių visoje Lietuvoje šiuo metu yra 17, iš kurių 4 Kauno regione (2 Kauno aglomeracijoje (Petrašiūnuose ir Noreikiškėse) ir 2 zonoje, (Kėdainiuose ir Jonavoje). Jonavoje ir Kėdainiuose oro kokybės matavimai valstybiniu lygiu atliekami, nes šiuose miestuose veikia didelės oro užterštumo rizikos pramonės objektai – Jonavos rajono savivaldybėje išsiskiria AB „Achema“, Kėdainių rajono savivaldybėje – AB „LIFOSA“ ir AB „Nordic Sugar Kėdainiai“ ūkinės veiklos tarša į aplinkos orą. Kietųjų dalelių KD_{10} , azoto dioksido, ozono koncentracija matuojama visose 4 oro kokybės tyrimo stotyse, kietųjų dalelių $KD_{2,5}$, švino ir anglies monoksido koncentracija matuojama Kauno aglomeracijoje, sieros dioksido koncentracija nematuojama Kėdainiuose, benzeno – nematuojama Jonavoje, o benzo(a)pireno koncentracija matuojama tik Kauno Petrašiūnų oro kokybės tyrimo stotyje (Aplinkos apsaugos agentūra, 2023 m.). Pažymėtina, kad Jonavos r. sav. valstybiniu lygiu atliekamo aplinkos oro kokybės monitoringo oro kokybės tyrimo stotyje netiriama gyventojų sveikatai ypatingai kenksmingų kietųjų dalelių $KD_{2,5}$ koncentracija. 2022 metų Aplinkos apsaugos departamento duomenimis kietųjų dalelių $KD_{2,5}$ ribinės vertės Kauno aglomeracijoje nėra viršijamos ir stebimas nuo 16 iki 25 proc. koncentracijos mažėjimas lyginant su 2021 m. Nepaisant to, Kauno aglomeracijos rezultatai užima antrąją ir trečiąją vietas iš valstybiniu lygiu matuojamų 8 oro kokybės tyrimų stočių³ – Kauno Petrašiūnų oro kokybės tyrimų stotyje vidutinė metinė kietųjų dalelių $KD_{2,5}$ koncentracija siekė $10,0 \mu\text{g}/\text{m}^3$, Kauno Noreikiškių oro kokybės tyrimų stotyje vidutinė metinė kietųjų dalelių $KD_{2,5}$ koncentracija buvo lygi $8,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$. 2019 metais buvo atliktas oro užterštumo lygio įvertinimas Lietuvoje difuzinių ėminių metodu, kurio metu matavimai buvo atliekami penkiolikoje Lietuvos miestų. Šio tyrimo rezultatai parodė, kad kietųjų dalelių $KD_{2,5}$ ir kitų teršalų koncentracija dalyje miestų, kuriuose nėra atliekamas aplinkos oro monitoringas valstybiniu lygiu (pvz. Telšiuose, Biržuose, Marijampolėje ir kt.), buvo ženkliai didesnė⁴, todėl yra reikalinga stebėti aplinkos oro kokybę ir kitose teritorijose.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 str. 28 p. nustatyta savarankiškąją savivaldybių funkciją – aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga, aplinkos monitoringas – Kauno regiono savivaldybės įgyvendina įsigydamas oro monitoringo paslaugas rinkoje. 2022 m. birželio 10

³ Kietųjų dalelių $KD_{2,5}$ koncentracija matuojama valstybiniam aplinkos oro monitoringo tinklui priklausančiose Vilniaus Lazdynų, Vilniaus Žirmūnų, Kauno Petrašiūnų, Kauno Noreikiškių, Klaipėdos Šilutės pl., Naujosios Akmenės, Aukštaitijos ir Žemaitijos stacionariose automatinėse oro kokybės tyrimų stotyse.

⁴ Oro taršos lygio įvertinimo Lietuvoje naudojant difuzinius ėmiklius galutinė ataskaita. Prieiga internetu: https://failai.gamta.lt/files/Galutine_ataskaita_2020_06_29.pdf

d. Valstybės kontrolės parengtoje valstybinio audito ataskaitoje Nr. VAE-6 „Aplinkos oro būklės vertinimas“ pateikiami duomenys atskleidžia, kad oro monitoringas Kauno regione nėra vykdomas sistemingai: iš 8 Kauno regiono savivaldybių tik 1 (Kėdainių r. sav.) nuolat (kasmet) vykdo oro monitoringą, 4 oro monitoringą vykdo ne kasmet (Kaišiadorių r. sav., Kauno m. sav., Kauno r. sav., Raseinių r. sav.) ir 3 oro monitoringo savivaldybių lygiu nevykdo (Birštono sav., Jonavos r. sav., Prienų r. sav.).

Kauno regione yra savivaldybių aplinkos oro monitoringo infrastruktūros plėtros poreikis, nes savivaldybės neturi įsigijusios kietųjų dalelių $KD_{2,5}$ ir kitų oro teršalų koncentracijos aplinkos ore matavimo stacionarios įrangos, kurios matavimų duomenys būtų tinkami naudoti valstybinio aplinkos (oro) monitoringo tikslams. Pažymėtina, kad valstybiniu lygiu atliekamas aplinkos oro kokybės monitoringas patenkina tik nedidelės dalies tikslinės grupės poreikius, nes skirtingose oro kokybės tyrimo stotyse matuojami skirtingi teršalai. Reikiamos infrastruktūros trūkumas nesudaro prielaidų savivaldybėms nuolat turėti aktualią informaciją apie oro kokybę, reikiamą gyventojams informuoti ir aplinkos oro būklės gerinimo priemonėms laiku taikyti. Ne mažiau svarbu ir tai, kad nėra užtikrinamas efektyvus visuomenės informavimas ir gyventojai neturi galimybės žinoti, koku oru kvėpuoja ar kaip atitinkamai elgtis, esant padidėjusiai oro taršai. Įvertinus aukščiau pateiktą informaciją konstatuojama, kad nors dėl duomenų trūkumo ir nevienalytiškumo nėra galimybių įvertinti problemos masto netolygumus tarp regiono savivaldybių, bet labiausiai nepatenkinti tikslinės grupės poreikiai yra savivaldybėse, kuriose apskritai nevykdomas aplinkos oro monitoringas savivaldybių lygiu – Birštono sav., Jonavos r. sav. ir Prienų r. sav. Objektiviam situacijos vertinimui svarbu pažymėti vidinius Kauno regiono savivaldybių skirtumus dėl pačių savivaldybių specifikos. Nors Valstybės kontrolės vertinimu Birštono sav. nevykdomas aplinkos oro monitoringas savivaldybės lygiu (t. y. nerengiamos aplinkos monitoringo ataskaitos), tačiau Birštono savivaldybės pateiktais duomenimis, Birštone oro taršos monitoringas yra vykdomas nuo 2009 m. (paslaugos teikėjas Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija), kurio metu yra matuojamas anglies monoksido, azoto dioksido, sieros dioksido ir dulkių (kietųjų dalelių) kiekis ir nustatyta, kad nė vienas iš išvardytų teršalų ar cheminių medžiagų neviršijo leistinos koncentracijos. Be to, Birštonas išsiskiria mažiausiu regione gyventojų skaičiumi (informacija pateikiama plano I skyriuje „Regiono plėtros plano teritorinė aprėptis ir regiono esamos situacijos analizė“ aprašant problemą „Neužtikrinama socialinė gerovė ir tolygus užimtumas“), didžiausiu regione miškingumu (2022 m. duomenimis – 47,2 proc. Valstybės duomenų agentūra, 2023 m.) ir turi kurorto statusą⁵. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos kurortų ir kurortinių teritorijų darnaus vystymo įstatymu valstybės institucijos – tarp jų ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija – turi papildomus įsipareigojimus (funkcijas) kurortų darnaus vystymo srityje.

Siekiant patenkinti neatlieptus dalies tikslinės grupės poreikius, užtikrinti sistemingą aplinkos oro būklės stebėjimą, savivaldybių monitoringo duomenų patikimumą ir galimybę pasinaudoti jais priimant oro taršos mažinimo ir oro kokybės gerinimo sprendimus, tikslinga įgyvendinti pažangos priemonės projektus Jonavos r. ir Prienų r. savivaldybėse. Pažangos priemonės, mažinančios neigiamą klimato kaitos poveikį ir didinančios atsparumą klimato kaitai, įgyvendinimas stebint,

⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. balandžio 12 d. nutarimu Nr. 350 (2021 m. gruodžio 15 d. nutarimo Nr. 1086 redakcija) patvirtintas Reikalavimų kurorto ir kurortinės teritorijos statusui suteikti tvarkos aprašas taikomas gyvenamosioms vietovėms, kurioms siekiama kurorto ar kurortinės teritorijos statuso, tuo tarpu Birštonas kaip kurorto statusą turintis miestas Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatyme nurodomas nuo 2001 m. balandžio 26 d. Prieiga internetu: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.011034D153F2>

vertinant oro taršos ir būklės pokyčius, informuojant visuomenę apie aplinkos oro kokybę ir jos poveikį sveikatai užtikrins, kad reguliariai vykdomas oro monitoringas apims didesnę Kauno regiono teritoriją, daugiau regiono gyventojų turės galimybę susipažinti su monitoringo metu gauta informacija apie oro taršą ir šie duomenys suteiks galimybę identifikuoti ir taikyti oro taršą ir jos sukuriama neigiamą poveikį žmogaus organizmui mažinančias priemones.

Pažangos priemone siekiamas pokytis – padidėjęs viešosios oro monitoringo paslaugos gavėjų skaičius, pagerėjęs paslaugos prieinamumas ir kokybė. Įgyvendinant pažangos priemonės veiklas (išplečiant savivaldybių aplinkos oro monitoringo infrastruktūrą ir informuojant visuomenę apie aplinkos oro kokybę ir jos poveikį sveikatai), stiprinant aplinkos monitoringą ir neigiamo poveikio aplinkai prevenciją, bus prisidedama prie 2022–2030 metų regionų plėtros programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713 „Dėl 2022–2030 metų regionų plėtros programos patvirtinimo“, nustatyto poveikio rodiklio „Priešlaikinės mirtys, priskiriamos ilgalaikiam kietųjų dalelių $KD_{2,5}$ poveikiui, mirusiųjų skaičius 100 tūkst. gyventojų“ siekimo. Planuojama, kad 2030 m. Kauno regione 100 tūkst. gyventojų teks 100 mirusiųjų prieš laiką dėl ilgalaikio kietųjų dalelių $KD_{2,5}$ poveikio. Kadangi daugiausia smulkių kietųjų dalelių $KD_{2,5}$ į aplinkos orą išmetama kuro degimo procesų metu, prie šių dalelių kiekio mažėjimo ir nustatyto poveikio rodiklio pasiekimo prisidės ne tik ši pažangos priemonė, bet ir kitos plane bei valstybiniu lygiu taikomos priemonės.

Panašių priemonių ir veiklų anksčiau nebuvo įgyvendinta.

III SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA

Pažangos priemonės veiklos įgyvendinamos Kauno regiono teritorijoje, apimančioje savivaldybes:

- Birštono;
- Jonavos rajono;
- Kaišiadorių rajono;
- Kauno miesto;
- Kauno rajono;
- Kėdainių rajono;
- Prienų rajono;
- Raseinių rajono.

IV SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS VEIKLOS, PROJEKTŲ VYKDYTOJAI IR PARTNERIAI

Atsižvelgiant į aplinkos apsaugos ir klimato kaitos valdymo srityje planuojamas 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijos programos investicijas ir siekiant spręsti Kauno regione identifikuotą problemą „Poveikis klimato kaitai ir nepakankamas atsparumas klimato kaitos poveikiui“ ir šalinti vieną iš problemos giluminių priežasčių „Nesudaromos sąlygos efektyviam aplinkos oro monitoringo sistemos užtikrinimui“ Kauno regiono plėtros taryba kartu su Kauno regiono savivaldybių vykdomosiomis institucijomis pasirinko planuoti šias pažangos priemonės veiklas:

1. Savivaldybių aplinkos oro monitoringo infrastruktūros plėtra: kietųjų dalelių KD_{2,5} ir kitų oro teršalų koncentracijos aplinkos ore matavimo stacionarios įrangos įsigijimas ar turimos modernizavimas, jos instaliavimas ir šią įrangą aptarnaujančio personalo mokymas; matavimo duomenų siuntimo, saugojimo, analizės, pranešimų siuntimo bei nuotolinio valdymo įranga ir šią įrangą aptarnaujančio personalo mokymas; matavimo duomenų kokybės užtikrinimo ir kokybės kontrolės įranga ir šią įrangą aptarnaujančio personalo mokymas.

2. Visuomenės informavimas apie aplinkos oro kokybę ir jos poveikį sveikatai (įgyvendinama su 1 veikla, visuomenės informavimo apie aplinkos oro kokybę ir jos poveikį sveikatai priemonių įgyvendinimas: viešinami monitoringo duomenys, vietos gyventojai informuojami apie gyvenamosios vietovės aplinkos oro kokybę).

Atsižvelgiant į pažangos priemonės veiklas, remtinas pagal Regioninės pažangos priemonės Nr. 02-001-06-11-02 (RE) „Stiprinti savivaldybių aplinkos oro monitoringą“ finansavimo gaires⁶ (toliau – finansavimo gairės) priemonės projektų galimi pareiškėjai ir (ar) veiklų vykdytojai yra savivaldybių administracijos ar jų įgaliotos įstaigos, o galimi partneriai – savivaldybių administracijos ar jų įgaliotos įstaigos.

V SKYRIUS

PAŽANGOS PRIEMONĖS PROJEKTŲ ATRANKA

Pažangos priemonės projektus atrinkti planavimo būdu pasirinkta vadovaujantis Strateginio valdymo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl Strateginio valdymo metodikos patvirtinimo“, 135.2 papunkčiu, kuris numato, kad planavimo būdas taikomas projektams, kuriais įgyvendinamos Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytos funkcijos ir veiklos, kurie priskirtini valstybės ar savivaldybių institucijoms ar įstaigoms ar jų kontroliuojamiems juridiniams asmenims ir kuriais tiesiogiai prisidedama prie pažangos priemonės įgyvendinimo ir joje numatytų rezultatų pasiekimo ir finansavimo gairėse nustatytais reikalavimais projektams, finansuojamiems pagal regioninę pažangos priemonę, kad galimi pareiškėjai ir (ar) veiklų vykdytojai – savivaldybių administracijos ar jų įgaliotos įstaigos, galimi partneriai – savivaldybių administracijos ar jų įgaliotos įstaigos. Planuojamais įgyvendinti projektais, kuriais bus vykdomos finansavimo gairėse nustatytos veiklos (Savivaldybių aplinkos oro monitoringo infrastruktūros plėtra: kietųjų dalelių KD_{2,5} ir kitų oro teršalų koncentracijos aplinkos ore matavimo stacionarios įrangos įsigijimas ar turimos modernizavimas, jos instaliavimas ir šią įrangą aptarnaujančio personalo mokymas; matavimo duomenų siuntimo, saugojimo, analizės, pranešimų siuntimo bei nuotolinio valdymo įranga ir šią įrangą aptarnaujančio personalo mokymas; matavimo duomenų kokybės užtikrinimo ir kokybės kontrolės įranga ir šią įrangą aptarnaujančio personalo mokymas ir visuomenės informavimas apie aplinkos oro kokybę ir jos poveikį sveikatai) įgyvendinama Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 str. 28 p. nustatyta savarankiškoji savivaldybių funkcija ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 43 str. nustatytos veiklos, jais tiesiogiai prisidedama prie regioninės pažangos priemonės Nr. 02-001-06-11-02 (RE) „Stiprinti savivaldybių aplinkos oro monitoringą“ įgyvendinimo ir joje numatytų rezultatų pasiekimo.

⁶ Patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2023 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. D1-272 „Dėl Regioninės pažangos priemonės Nr. 02-001-06-11-02 (RE) „Stiprinti savivaldybių aplinkos oro monitoringą“ finansavimo gairių patvirtinimo“.

VI SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONĖS PRISIDĖJIMAS PRIE HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ
ĮGYVENDINIMO

Lentelė Nr. 1

Eil. Nr.	Horizontalieji principai (toliau – HP)	Informacija apie pažangos priemonės prisidėjimą prie HP
1.	Darnaus vystymosi	<p>Pagal pažangos priemonę planuojamuose projektuose nėra numatoma veiksmų, kurie turėtų neigiamą poveikį horizontalaus darnaus vystymosi principo, įskaitant reikšmingos žalos nedarymo principą, įgyvendinimui. Pagal pažangos priemonę planuojami projektai atitinka reikšmingos žalos nedarymo horizontaliajam principui vertinimo reikalavimus, kurių aprašas pateikiamas finansavimo gairių 1 priede.</p> <p>Pagal pažangos priemonę planuojamuose projektuose numatoma, kad vykdant projektų veiklas būtų prisidedama prie Jungtinių Tautų darnaus vystymosi vienuoliktojo tikslo – siekti miestų ir gyvenviečių įtraukumo, saugumo, atsparumo ir darnumo įvairiose srityse, taip pat siekiama sumažinti vienam gyventojui tenkantį neigiamą miestų poveikį aplinkai, ypatingą dėmesį skiriant oro kokybei – įgyvendinimo.</p>
2.	Inovatyvumo (kūrybingumo)	Finansavimo gairėse nenumatytas reikalavimas prisidėti prie inovatyvumo (kūrybingumo) HP įgyvendinimo ir Pagal pažangos priemonę planuojamuose projektuose nėra numatoma veiksmų, kurie prisidėtų prie inovatyvumo (kūrybingumo) HP įgyvendinimo.
3.	Lygių galimybių visiems	Pagal pažangos priemonę planuojamuose projektuose nėra numatoma apribojimų, kurie turėtų neigiamą poveikį įgyvendinant moterų ir vyrų lygybės ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, religijos, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, sveikatos būklės, negalios, seksualinės orientacijos, kalbos, etninės priklausomybės ar kitais pagrindais principus.

VII SKYRIUS
IŠANKSTINĖS SĄLYGOS

Pažangos priemone planuojamai regioninei pažangos priemonei Nr. 02-001-06-11-02 (RE) „Stiprinti savivaldybių aplinkos oro monitoringą“ 2022–2030 metų regionų plėtros programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713 „Dėl 2022–2030 metų regionų plėtros programos patvirtinimo“ nustatyta išankstinė sąlyga – Savivaldybės tarybos patvirtinta Bendrųjų savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatų reikalavimus atitinkanti savivaldybės aplinkos (oro) monitoringo programa kietųjų dalelių KD_{2,5} koncentracijos aplinkos ore matavimams ir kitų oro teršalų (kai reikia) koncentracijos aplinkos ore matavimams, su Aplinkos apsaugos agentūros derinimo išvada, kad matavimų, atliktų pagal programoje kietųjų dalelių KD_{2,5}

matavimams nustatytas sąlygas duomenys bus tinkami naudoti valstybinio aplinkos monitoringo tikslams.

Išankstinė sąlyga laikoma įvykdyta, kai pagal Aplinkos monitoringo įstatymą yra priimtas ir su projekto įgyvendinimo planu administruojančiajai institucijai pateiktas savivaldybės tarybos sprendimas, kuriuo patvirtinta Bendrųjų savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatų reikalavimus atitinkanti savivaldybės aplinkos (oro) monitoringo programa kartu su Aplinkos apsaugos agentūros teigiama derinimo išvada, kad kietųjų dalelių KD_{2,5} matavimų duomenys bus tinkami naudoti valstybinio aplinkos (oro) monitoringo tikslams. Kai savivaldybė numato matuoti ir kietųjų dalelių KD₁₀ ir (ar) azoto dioksido (NO₂) koncentraciją, ji taip pat turi būti nustatoma metodais, kuriuos taikant matavimų duomenys būtų tinkami naudoti valstybinio aplinkos (oro) monitoringo tikslams ir integruoti į tarptautinę aplinkos monitoringo sistemą.

Savivaldybių vykdomosios institucijos, Kauno regiono plėtros tarybai pateiktuose užpildytuose pasiūlymuose dėl savivaldybės projekto (-ų) įtraukimo į regiono plėtros planą pagal pažangos priemonę Nr. LT022-01-02-01 „Aplinkos oro monitoringo stiprinimas“, nurodė, kad projektų įgyvendinimo planų teikimo įgyvendinančiajai institucijai (VšĮ Centrinei projektų valdymo agentūrai) metu projektai atitiks išankstinės sąlygos reikalavimus. Pažangos priemonės projektus įgyvendinti planuojančios Jonavos rajono ir Prienų rajono savivaldybės turi patvirtintas ir su Aplinkos apsaugos agentūra suderintas savivaldybės aplinkos (oro) monitoringo programas⁷, tačiau VšĮ Centrinės projektų valdymo agentūros išaiškinimu, savivaldybės su projekto įgyvendinimo planu turės pateikti naują Aplinkos apsaugos agentūros teigiamą derinimo išvadą dėl matavimų duomenų tinkamumo naudoti valstybinio aplinkos (oro) monitoringo tikslams. Kreipdamosi dėl minėtos išvados, savivaldybės turės nurodyti, kokias daleles planuoja matuoti.

⁷ Jonavos rajono savivaldybės taryba 2020 m. lapkričio 26 d. sprendimu Nr. 1TS-199 yra patvirtinusi Jonavos rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2021–2026 metų programą; Pienų rajono savivaldybės taryba 2022 m. gegužės 26 d. sprendimu Nr. T3-199 yra patvirtinusi Prienų rajono savivaldybės aplinkos monitoringo 2023–2028 metų programą.

VIII SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS STEBĖSENOS RODIKLIAI

Pažangos priemonės veiklų produkto rodiklis „Teritorijos, kurioms taikomos oro taršos stebėsenos sistemos“ ir pažangos priemonės stebėsenos rezultato rodiklis „Miestai, kuriuose įrengta ar modernizuota oro monitoringo infrastruktūra“ buvo pasirinkti vadovaujantis finansavimo gairėmis.

Lentelė Nr. 2

Pažangos priemonės veiklų produkto rodikliai							
Veiklos pavadinimas	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas	Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur		Siektingos rodiklio reikšmės		Siektingos rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas
			Iš viso	Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma	Tarpinė reikšmė (metai)	Galutinė reikšmė (metai)	
1	2	3	4	5	6	7	8
Savivaldybių aplinkos oro monitoringo infrastruktūros plėtra ir visuomenės informavimas	P.B.2.0039	Teritorijos, kurioms taikomos oro taršos stebėsenos sistemos, oro kokybės zonos, skaičius	302 645,55	257 247,96	0 (2024)	1 (2026)	Siektina rodiklio reikšmė nustatyta, vadovaujantis stebėsenos rodiklio aprašymo kortelėje pateiktu paaiškinimu, kaip apskaičiuojama projekto rodiklio siektina reikšmė, pagal savivaldybių pateiktą informaciją apie projektų planuojamas įgyvendinti regioninės priemonės finansavimo gairių finansuojamas veiklas ⁸ .

⁸ Pagal finansavimo gairių 2 priede pateiktą informaciją, rodiklio reikšmė skaičiuojama sumuojant zonas, kuriose įgyvendinus projekto veiklas įrengtos ar modernizuotos oro monitoringo sistemos (matavimo įranga su duomenų perdavimo, saugojimo ir pateikimo įranga). Investicijų programos lygmeniu rezultatai iš atskirų projektų, įgyvendinamų toje pačioje zonoje, nesumuojami. Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. spalio 29 d. įsakymu Nr. D1-574/V-1056 „Dėl zonų ir aglomeracijų sąrašų patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas) patvirtintus Zonų ir aglomeracijų sąrašus išskiriamos 3 zonos: Vilniaus miesto aglomeracija, Kauno miesto aglomeracija, Zona (Lietuvos Respublikos teritorija be Vilniaus ir Kauno miestų).

Lentelė Nr. 3

Pažangos priemonės rezultato rodikliai							
Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas	Pradinė rodiklio reikšmė (metai)	Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur		Siekimos rodiklio reikšmės		Siekimos rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas
			Iš viso	Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma	Tarpinė reikšmė (metai)	Galutinė reikšmė (metai)	
1	2	3	4	5	6	7	8
R.N.2.5051	Miestai, kuriuose įrengta ar modernizuota oro monitoringo infrastruktūra, skaičius	0 (2021)	302 645,55	257 247,96	0 (2024)	2 (2026)	Siektina rodiklio reikšmė nustatyta, vadovaujantis stebėsenos rodiklio aprašymo kortelėje pateiktu paaiškinimu, kaip apskaičiuojama projekto rodiklio siektina reikšmė, pagal savivaldybių pateiktą informaciją apie projektų planuojamas įgyvendinti regioninės priemonės finansavimo gairių finansuojamas veiklas.

Regiono plėtros tarybos
administracijos direktorė

Simona Stočkienė